

Панцук А. А.
студентка,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Науковий керівник: Арестов С. В.
доцент кафедри економіки та підприємництва,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-438-5-15>

РОЗРОБКА СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

У сучасному динамічному бізнес-середовищі, що характеризується високою конкуренцією, глобалізацією та технологічними змінами, підприємства стикаються з необхідністю постійної адаптації та пошуку нових можливостей для зростання. Ефективність функціонування будь-якої компанії значною мірою залежить від якості прийнятих управлінських рішень, які, в свою чергу, базуються на результатах всебічного економічного аналізу. Розглянемо різноманітні методи економічного аналізу, їх застосування в різних сферах бізнесу, а також проаналізуємо, як економічний аналіз допомагає підприємствам адаптуватися до змін ринкового середовища та досягати своїх стратегічних цілей. Особливу увагу буде приділено ролі економічного аналізу в умовах цифрової трансформації та сталого розвитку.

Спробуємо визначити, як економічний аналіз може стати основою для розробки стратегій розвитку підприємства. Основні завдання полягають у дослідженні методів економічного аналізу, їх ролі у формуванні стратегічних рішень, а також у демонстрації практичного застосування цього інструментарію для розробки та впровадження стратегій розвитку [1].

Зазначимо, що розвиток підприємства вимагає комплексного підходу до аналізу, оскільки окремі аспекти діяльності підприємства можуть суттєво впливати на вибір стратегії. Наприклад, фінансовий стан компанії, інтенсивність конкурентного середовища, зовнішні фактори, такі як економічні коливання та зміни у законодавстві, вимагають глибокого вивчення для забезпечення стабільного та успішного розвитку.

Перш за все, важливо зрозуміти, що економічний аналіз є основним інструментом оцінки діяльності підприємства. Він дозволяє не лише виявляти основні проблеми у функціонуванні компанії, але й відкривати нові можливості для її розвитку. Цей аналіз включає в себе використання таких методів, як горизонтальний, вертикальний та факторний аналіз, кожен з яких надає цінну інформацію для подальшого прийняття рішень. Зокрема, горизонтальний аналіз допомагає побачити динаміку зміни

показників підприємства за кілька періодів, що дозволяє виявляти тенденції в його розвитку. Вертикальний аналіз дає змогу оцінити внутрішню структуру підприємства, розкриваючи, які елементи його діяльності потребують оптимізації, а факторний аналіз спрямований на розкриття причин зміни основних показників [2].

Окрім того, слід звернути увагу на комплексний фінансовий аналіз, який передбачає використання фінансових коефіцієнтів для оцінки таких показників, як ліквідність, платоспроможність, рентабельність та оборотність активів. Наприклад, коефіцієнт ліквідності дозволяє визначити здатність підприємства швидко погашати свої короткострокові зобов'язання за рахунок наявних активів, а коефіцієнт рентабельності дає уявлення про ефективність використання капіталу та можливість отримання прибутку від інвестицій. Такі показники є важливими для розуміння фінансового стану підприємства і вибору стратегії, яка забезпечить його подальший розвиток.

Зрозумівши суть економічного аналізу, можемо перейти до розгляду стратегій розвитку підприємства. Різні стратегії підходять для різних умов та цілей підприємства. Наприклад, стратегія зростання зазвичай використовується компаніями, які прагнуть розширити свою присутність на ринку або збільшити виробництво. У той час як стратегія стабілізації більше підходить для підприємств, що бажають закріпити свої позиції. Інші підходи, такі як стратегія скорочення чи диверсифікації, можуть бути застосовані у випадках, коли підприємство стикається з зовнішніми викликами чи внутрішніми проблемами. Економічний аналіз дозволяє чітко оцінити, яку саме стратегію варто обрати в залежності від фінансового стану компанії та зовнішнього середовища.

Для розробки ефективної стратегії також важливо розглянути зовнішні фактори, що впливають на діяльність підприємства. Економічне середовище, державна політика, технологічні інновації та соціальні зміни – усе це має враховуватися під час стратегічного планування. Аналіз зовнішніх чинників дозволяє оцінити можливі ризики і передбачити потенційні можливості, які можуть бути використані для розвитку підприємства. Наприклад, зміни в податковому законодавстві чи введення нових стандартів якості продукції можуть вплинути на вибір стратегічних напрямків.

Щоб ефективно впроваджувати стратегії розвитку, необхідно застосовувати комплексну методологію економічного аналізу. Наприклад, використання SWOT-аналізу дозволяє виявити сильні та слабкі сторони підприємства, а також визначити, які зовнішні можливості чи загрози впливають на його діяльність. У свою чергу, PEST-аналіз допомагає враховувати макроекономічні фактори, такі як політичні зміни, економічні коливання, соціальні тенденції та технологічний прогрес, що також мають суттєвий вплив на вибір

стратегії. Не менш важливо враховувати й конкурентне середовище, аналізуючи позиції конкурентів на ринку та їхні стратегії розвитку [3].

Сьогодні дедалі частіше застосовуються нові технологічні інструменти для економічного аналізу. В умовах цифрової трансформації все більше підприємств використовують спеціалізоване програмне забезпечення для обробки великих обсягів даних, проведення моделювання сценаріїв та автоматизації процесів аналізу. Такі технології, як штучний інтелект, машинне навчання та аналіз великих даних (Big Data), дозволяють отримувати більш точні та комплексні результати, що допомагає у прийнятті стратегічних рішень. Наприклад, за допомогою машинного навчання можна аналізувати тренди на ринку та прогнозувати зміну попиту на продукцію, що дозволяє своєчасно коригувати стратегії розвитку.

Далі, щоб продемонструвати практичне застосування економічного аналізу, розглянемо приклад умовного підприємства, що займається виробництвом харчових продуктів. Провівши аналіз його фінансового стану, стало зрозуміло, що підприємство зіткнулося з певними проблемами в управлінні витратами на сировину та енергоносії. Горизонтальний аналіз показав, що витрати на виробництво зростають швидше, ніж доходи, що вказує на потребу в оптимізації. Вертикальний аналіз, у свою чергу, виявив, що найбільша частина витрат припадає на закупівлю сировини, і це є важливим фактором, що впливає на загальну рентабельність.

Для успішної реалізації стратегії, підприємству потрібно постійно моніторити ринкові умови та готовність до корекції обраної стратегії у разі зміни зовнішніх факторів. Таким чином економічний аналіз є важливим інструментом для розробки стратегій розвитку підприємства. Він дозволяє виявляти ключові фінансові показники, аналізувати внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на діяльність компанії, а також прогнозувати можливі ризики та результати обраних стратегій. Використання комплексного підходу до аналізу дозволяє підприємству підвищити свою конкурентоспроможність, адаптуватися до змін ринкових умов і успішно реалізувати свої стратегічні плани. Для подальшого вдосконалення стратегічного управління доцільно розширювати використання аналітичних інструментів та впроваджувати сучасні технології для оптимізації бізнес-процесів.

Література:

1. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит : навч. посіб. / Романів Є.М., Приймак С.В., Гончарук С.М. та ін. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 772 с.
2. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2013. 256 с.
3. Мішеніна Н. В., Мішеніна Г.А., Ярова І.Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2014. 306 с.
4. Мних Є.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: підручник. Київ : Київський національний торговельно-економічний університет, 2011. 513 с.